

Nepotpisani se dopisi na hrvatsku.
Prispesana se plama hrvatsku po b
ev. avaki rodak. Oglasi od 8 re
dakata stoje 60 no., za svaki rodak
više 5 no.; ili u slučaju opozivana
za pogodbu se upravom. Novi so
iliju poštarskom naputnicom (as
tugno postale) na administraciju
„Naša Sloga“. Imo, prelase i na
sljavi postu valja točno osnažiti.

Kome list posodjio na vremenu,
čeka to javi odpravnici u otro
čenu pismu, za koje se ne plaća
postašno, ako se izvama napisite:
„Rektamajca“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvarit“. Nar. Pos.

Razprava o sudstvu u Beču.

Dne 22. i 23. mjeseca maja raz
pravljalo se je u carevinskom višou
u Beču o sudbenoj upravi. Malen je
naš list, a da bismo sve, bilo i u
kratko, spomenuti mogli, što su poj
edni zastupnici rekli. Moramo se dakle
omeđasiti na to, da koliko je moguće
približe izvjestimo, što se tiče ovih
naših strana, navlastito Istre, neka naš

po božjem i ljudskom zakonu. Mini
star je rekao: „Još je bilo izjava, na
koje bih se rado osvrnati, ali u kratko,
jer je vremena poodmaklo; to su izjave
častnih zastupnika iz dolnjih strana o
porotnih sudovih.

Gospoda zastupnici: Dr. Gre
gorič, dr. Forjančić, dr. La
ginja i grof Alfred Cercenini,
točni su i govorili i upita učinili.

slovenskih jezicih (I tu g. zastupnik
računa, da je u Italiji, kada odvjetnike
kao Vitezovića, Dukića, Trinaj
etića, Laganju, Stanger i druge pravnike, koji su u Istri rođeni,
račana za tujdjince). Hoće da u Pri
morju bude samo jedan jezik kod
suda, a to da je pravi zemaljski jezik
Istro, to jest talijanski (Bum!). Tali
jane da se gleda odaljiti od svih jav
nih služba, jer da se poglavito za
jezik! (Glasovi: *Tako je, dobro!*) Glede
premještenja tribunala iz Rovinja u
Pulu, govori ministar, da baš još ne
može reći dà ili ne, ali svakako da
neće biti ni za mržnju Talijana, ni za
politiku, nego radi shodnosti, ako se
tribunal budo premjesti iz Rovinja.

Koji zna, kako su ministri naučni
govoriti, stalno je, da je taj odgovor
prijuska, kakove još nisu dobili u Beču
oni zastupnici, koji se još i danas bave,

na talijanska zemlja. Nadalje
istrova odgovora daju stalno
da je premještenje tribunala
u Pulu odlučena stvar, i
ude do koji mjesec, biti će
godinu; tu se ne piše jedan
če ili ili neće. Razlozi su za
mirna Bosna, makar ondje
o g. Bartoli reče, „središte
agitacije“. Nije još bilo, nego
ako Bog dà, kada zaigramo
to se pristoj!

ov je odgovor dr. Bartoli
narodnoga zastupnika dru
je, i što je ovaj koristna
za puk u poslovnih sudbenih,
izkazati našim čitateljem u
broju „Naše Sloga“.

Odgovor¹⁾

prilogu „Na obranu“ u II. broju „Naše Sloga“ tekuće godine.

Poznati „reformator“ naših društva u gradu Kastvu
odgovara u „Obrani“ na moj dopis u cijenjenoj „Naše
Slogi“ br. 5. o. g., pak da bude njegov odgovor tobože
komu imponirao, činio ga podpisati od različitih občinskih
članova. Da se g. sastavljač „Obrane“ zauzeo za
nove štire, nije mi čudno, jer se govori, da mu radi
nje liepi krajter u žep kapne. Tako bilo mu lakin i
nagovoriti članove občinskih odbora, jer su nekoji od
njih više ili manje interesirani kod nove štire i jer
imaju okolo nje zasluka (nekoji i na stotine forinti).
Iz občinske blagajne primaju nekoji dnevnicu, a ljudi
opet plaćaju im za različite razvize razlikah štivre kao
vještakom (periton), pak kapne možda i po koji dario
ili dar itd.

Kad bi bio gosp. sastavljač nabirao podpise neinteresiranih občinara, koji svojom glavom misle, neznam,
da li bi ih ni onoliko našao.

Da se občinsko inanje po zakonu ne smiju u
njiti, to je meni dobro poznato, ali da se na to kod
naše občine u zadnje vremena nije pažilo, imali bi znati
i nekoj na „Obrani“ podpisani članovi. Negdje godine
1888. zaključeno je občinsko zastupstvo jednoglasno, da
občinski glavar ne smije trošiti preko proračuna, a niti
namirali izplaćivati, ako nisu podpisani u neki občinski
svjetjencu.

Hoće li nova štiva dati občini 60.000 for., jeko
svojim. Dati će štivni i više možda, ali to neće biti
sve nove štive, nego većinom stara, prigradjena preth
godina, a nikad pravo uređenu. Zato i je baš prvo
občinsko zastupstvo odlučno posebnu likvidaciju te štive,
da se ju jednom već uredi, a nije ni u sru pomislio,
da se i nova štiva provede, kako se sada prorađa.

Je li se plaćala paševina od občinskog knaia (ko
munala) osim kratko vreme za komesarnu Šimzig, mo
žebit da se ne gješta gosp. sastavljač, jer je on sigurno
nije nikad plaćao, nu da ju je občina primala i desetak
godina kasnije, to bi mogli možda uvjeriti ga i nekoj
na „Obrani“ podpisani, koji su signirno tu paševinu
jednom plaćali. Gospodin reformator morao se je prije
osvjeđeničiti iz občinskih računa prijašnjih godina, koji
su ujemu pristupili nego li meni siromasnemu kmetu,
koji ne uživam toliko slobode u našem občinskom uredu,
kao on, pa ni onda, kad bi možda na to htio pravio.
Da sada občina ne prima paševine, znam i ja, jer nije
nikto na glavu pao, da će ju plaćati, kad neima gdje
pasti po komunalu.

Općenije, pa makar i deset občinskih odbornih člana
gospodin sastavljač podpisati na „Obrani“, da će nova
štiva občinaronu skoditi, ter da će većina občinara biti
bez posla u skoroj budućnosti. — Do sada bio je kod
nas običaj, da je otac sin ili sam sin sazidao na
komunalu kuću. Oko nje je štivran, ter u lazno vremenu
krčao, kopao, prekapao i sadio, pak je u malo vremena
imao vrtić oko kuće. To se svaki dan može vidjeti po
Kastavčini. A gdje da sada nadji kmet mjesto da

gradi i ogradi komunalu, kad ga nije ni peda ostalo
prikladnoga? Istina, da se je negdje puščalo pokraj
cesta mjesto za kuće, ali za vrtiće se nije mislilo. A
težko je knetu, ako neima oko kućice i mrvica grunta
barem za salatu. U nekih mjestih nije se puščalo ni
toliko, već se sve do cesta zagradilo. Gosp. sastavljač
govori u „Obrani“, da je knet, koji zidje kućen, lakin
potroši namjesto 10, 20 ili 30 for. više za kupnju pri
vatnoga posjeda. A što nezna taj gospodin, da je danas
mnogo kućah po Kastavčini nedovršenih? A zašto?
Jer knet nije imao ni onoliko noven, koliko mu trebalo
za kuću na komunalu, pa je morao prepustiti djelo, dok
po svjetu štograd zaslubi, da ju može dovršiti. Tu nije
dakle lakin potrošiti knetu mjesto 10, 20 ili 30 for
riňi više.

Posve je netemeljito tvrdila gosp. sastavljač, da
ako ne bihe provela nove štive, da bi ljudi imali u
buduće što i danas. Ljudi bi buduće štivirali prema svojoj
potrebi — kako je to do sada bilo — pak bi bilo za
nas i za našu državu komunala. A sada? Sada živući
občinari žatvirili su sav komunal. Od ovoga će mirvit
otac svojoj djeci, djeca opet djeci, tako da na kraju
nede mirovni mrtvi ostati. A što će pak ona djeca, ko
jim roditelji nisu ništa štivali? Kupiti neće moć, jer
će svaki držati za se omu mrvicu, štivrat neće imati
grijje, pak će morat obrnut se drugamo, da u budućoj
zemlji nadju drugu si domovinu ili će estati kod kuće
pusti siromasni.

Gledje tablne litije me gosp. reformator krije ra
zumiti, valjda sumo zato, da očni moj dopis pred svjetom.
Ja nisam rekao, ni mislio reći, da su Kastavci
toboz patentirani tati. Pače ja se ponosim i najveća
mi je čast, kad možem po svjetu reći, da sam Kastavac.
Oni su mi drugi i široko poznati kao valjni i pošteni
ljudi. Njih se svakuda rado prima u službi i u radnju.
Ali kako što je svrgnje ljušta, tako ga je i kod nas.

Do sada imala je skoro svaka samostojča obitelj
šumice i njiva, pak je mala za svoju potrebu i drva i
hrane, pa ipak nisu ni do sada umjeti ni njive bile
signirane od buduće ruke. Tolikoj manje biti će u buduću,
kao i bude svaki imao u zimi drva i hrane, jer neće
imati posjeda kako sam prije dokazao.

Rad bilo, da gosp. sastavljač pročita još jednom
spomenuti moj dopis, pak će se osvjeđeničiti, da nisam
ja nigdje govorio o prošnjeli, već o siromasili, koji su
do sada gonili svoju kraviju na pašu po občinskim bre
žiščim i ravnicama. Kamo će ju sada goniti? Možda u
mesnici, da kupe za dobivenec novce pašišči od susjeda?

— Drugo mi neće ostati, jer nisu ništa ili vrlo malo
štivali, bojeći se duga, jer dug je vrag — govori na
čovjek. — Drago mi je, da priznaje gosp. sastavljač, da
je sa zauzimljem za siromasike. To mi je baš bilo i bi
da ujek na sren, da branim sirotu kmeta, koji se sam

nemožu braniti.

Znam, da občina od nikoga ne zahtijeva, da plati

odmah kapital na štivnu. Nu to nije nikakva milost od

strane občine, kako misli gosp. sastavljač između redaka.

Iszaj svakog četvrtka na cijel
aku.

Doprisk se nevradačko se i
nisu iskazati.

Nebiljegovani listovi se nepriznaju.
Prodripta s poštarskom stolj 2
for. za seljake 3 for. na godinu
Razmerno 7/1, i 1/1 za polge
dino. Izvan časovine više poštira.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz
se u Via Farneto br. 14.

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napolonih na
4-dnevni odkar 2½%	80-dnevni odkar 2½
" " 3½%	3-mesecni 2½
80- " 2½	6- " 2½

Za pisma, katera so morajo izplačati v koljanju bankovnih avstr. valji, stopilo novo nizkorodno takso v krepoti z dnem 4. februarja, 8. februarja in odnosno 2. marca t. l. po določenih obnovitvah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako novčno.
V napolonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pesto, Brno, Lvor, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Belitz, Gablonz, Gradec, Hornmantl, Inonost, Colovac, Ljubljana, Lino, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Bolnograds, — breslavske.

Kupnja in prodaja

ročnosti, diviz, kakor t. v. vnovčeno kuponev 24-22 pri obresti 1% provizijo.

Predujem.

Sprejemajo se vsekovarstvene vplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevne lastne pogoje po dogovoru, Z odprtju kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbah.

Na vrednostni obresti po pogodbah.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, sicer arborini denari, inozemski bankovički itd. — po

nam bez dvojbe: pravo imate, što se providite otvorenju pošte u selu mjesto na kolodvoru. Poštarski ured imao bi preuzeti poznati nas ljuti narodni protivnik, koji imade ovde dučan i krčmu i u čijoj kuci dogodiše se već dva godine poznate sablazni na prvu sredu korizme. Neznamo doista, kamo je poslo ravnateljstvo pošta i brzjavaju loviti togu čovjeku, ako ne da upravo hotomicu traži, da razdraži i uzneniri sav pak ove običine jedino radi toga, da zadovolji jednoj jedinoj osobi. Je li to možda svrlja i namjera slavnog ravnateljstva pošta i brzjavaju u Trstu? U ostalom radi bismo znali, u koje se je oblasti popitali ravnateljstvo pošta gledi spomenute osobe, i da li znade istu za to naše glavarstvo u Tinjanu, koje se nebi imalo u ovakvoj zgradi mimoći. Misimo stalno držali, da demam postarski ured spojen sa brzjavnjim na kolodvoru, gdje imadevre vrlo cijenjenog i obče stovanog ravnatelja, koji je svakomu na ruku i sa svakim prijazan i ljubezan. Kolodvor bio bi jedino prikladno mjesto za poštu, jer se tuj sakupljuju na samo Supetarci, nego i Tinjanici, Križanci i Žminjci, dočim je svuda drugdje izvan puta. Zlobni jezici kažu, da su nekoj Žarenjac i naši narodni protivnici podpisali molbu na ravnateljstvo pošta u Trstu za otvorenje postarskog ureda u kuci spomenutog našeg protivnika, naši akto je tomu tako, tada možemo i mi sakupiti podpis, koliko hoće za poštu na kolodvoru.

U zadnji čas dozajemo, da je gvarstvo občine u Tinjanu učinilo svu dužnost, nu slavno ravnateljstvo pošte brzjavaju i u Trstu prezrelo je sve dob savjete i opomene. Više drži dakle ravnateljstvo do jedne osobe, nego li javni oblasti i opravdanih zahtjeva: ljudi osoba, od kojih se svaka može mriti sa budućim postemestrom. Neuvjetno slavno ravnateljstvo pravedniji prituž svih občinara, tad mu ovim sporučan neka si slobodno zadri postarski ured Trstu, jer volimo ostati bez njega, ne da bude ondje, gdje se govori, da će bit otvoren.

Iz Lošinja pišu nam 21. t. m. Note su naš grad zdravstvenim zimovištem pi glasili, eto ti nam u pohode visokopozitivni i velemožni, ne smo da se odmognemo da šire glas o našem otoku, nego i zato dosta njezova udobnost i životni opisi, dopisi, brošuri i podlistici, ih se čita po njemačkim listovima.

Nakon dugotrajnog možganja, kađa se priskoči u pomoć ovom gradu i otok koji su nogom u prepasti radi propad naše mornarice na jedro, i da se zapri mnogobrojno izseljeno udaleko krajem iznadnje spašiteljske herbatu i preglas Lošinj zimovištem za bolestne.

Cudno je, da gospoda dalja i bliža nas još se nisu uvjerila, da se tim ne spasiti Lošinj. Lošinjanin je dobar pomor, a ne kopni nit za što. On nozna niti hođa da znade baviti se poslima zdravstvenim mjestima. Do sada sva javna pristaništa rukuh su tudinaca. Tlo našeg otoka u horno je i neplodno, jer je krasivo, a da njo, nitko ga ne obrađuje, a toga najmanje ne plodi. Novac dakle, koji troši stranci, ne ostaje ovđe, nego se op u tudje ruke vraca za pribaviti hrana i uhar gostionica. Nije vjerojatno, da se ovo mjesto spasiti sa ono malo novca pojedinci beru za najmovinu soba brodice, na kojih no gdejkvi vožka.

Ako je bila svrha, da se ovo mjeso inozemari i da se na starom temelju u vlastine i na slabom nastavljanju talija štene, podigne nemština, podpuno će postići. Naš pak zapustit će djeđovski hrvatski jezik, zabaciće ga i nametnutu tanjinu, to će, za ugrediti strancima, pi ljubljenoj, kako to jur udara u o tudinace, videći svoje brodove pokrtoj njemačkim imenom. Jedni se kremo Hrvatima, a drugi Talijanima, i ova sklađi kremo put njomstvu, te se još tužimo, i naš Niemac uzda, pokole mi zami njen udaravamo, kadimo, svđanosti pripravljamo pa makar bilo na štote našeg ponosa našeg imetka.

Iza Chinameckya, Madejskya, Wi dischgrätzta, Chišburga, Kränjavija, ure nas svojim oglašenim pohodom i glasom Campitelli i. Da jo Bog dobiti da tom životi raditi koliko govoriti, oživotvarati k liku občinara, arotinje pokrajine od Istebi bilo lako nudi. Izuzam žadnicu sru benu čoljadi, nitko se ni sjetio nje, i jo kod nas. Nepojmovno nam je, da na občina, koja drugađe rado sprema sv časnost, nije mu dala predkriti svđanosti ni razsvjjetljenja! Ako svuda nadje ovaki doček, kao ovđe, razšarati će se i uvid je, da ovđe nije baš onako, kako ga nje.

Odgovorni urednik Mate Mandić.

govu kumovi obavještaju. Njeki kažu, da je občina nezadovoljna sa Campitellijevom pravom Hrvatom u saboru; drugi kažu, da evtekajući njega, umanjio bi se utisak svedenosti, priredjenim drugim mogućim muzevom; ujeksi usponok tvrdio, da se nije usudio to učiniti za neizložit so ogromnom „fiskatu“, jer su te dočete komadno dodijeliči povećavu. Pohodio je i našu školu i bez da je ispitivao, ujorio se jo, i izrazio se je, da je to uzorna škola, kakvih nezma svuda i Red bi, da je to ujeto ujerenje opis je Štinjanu, da su učitelji dobrí Istriani, a vjihov ravnatelj dober Talljan.

Ako tomu mužu podje za rukom počiniti naše goleti, za što, red bi, da je amo došao, kako mu je pošlo nikoga nezadovoljiti u saboru, može mirno zavapiti: Istra me već nestreba, ja sam ju spasio i idem u počitak!

Iz Škape pišu nam 20. t. m. Bulazne bezobzorne novine i turaju u svjet rieško-majdarski patriotskim u obče, a napose pođedino slučaju rieško poštovnosti za žubav mije prekodravsko braće. Kada se provadaju oni članici u Majdarskoj, oni ljudi uživši bacaju kepo u vis da zadovoljstva i zahvalnosti za rieško „patriote“, koji su svojim renegatstvom otvorili (ako i privremeno) morske Majdare, te njim omogućili, da se nazivaju nekakva nadri-

Od neko dočete odbrada te druge Škape.

stalno bi bilo dosta Eliona, kako po naši je toga bilo pred deset ili petnaest godina.

Treći dan uvidili su službeni krugovi, da jo stvarata, što oduševljenja nezma, pak su poročali nekoliko džaka majdarske gimsnazije, da pozdravljaju pjevače, i doista su dugo nekoliko vježbanj Eliona, kuda su pjevači prolazili sa zastavama.

Na razstanku na kolodvoru bježao nekoliko Eliona; odkako i kako su nabavljeni, to su nezna, ali so znado, da kod hladnoga dočeka i boravka, kada su počinile vježbe na razstanku, da je to znak, kako se je veselo čekalo, da se ti ljudi nose u Rieku. Majdari su sve to vidjeli, ali se pridružuju, da su pošte zadovoljni, kako su Riečani a njimi postupali.

Razlog za posmanjivanje oduševljenja ištu svuda, same no odnje, gdje bi se moralo iskrati. Novine navaljuju na ured za svetkovinu, jer da nije imao takta, da nije znao valjano prizeti dočeka itd. Ali mi niti ovđe znamo, da je bilo glazbe, pjevanja na tri strane, banketa, izleta po Opatiju, i sa dvjema parobrodi po Kvarneru; bilo je razsvjetljeno kao po godišnji.

Na jamborne lastne pogoje po dogovoru, Z odprtju kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbah.

Na vrednostni obresti po pogodbah.

Rokac.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, sicer arborini denari, inozemski bankovički itd. — po

Kmet mora plačati občini 6% interesa na kapital štivre, dok ga ne izplačati, pa makar 100 godina i više. Božje bi učinio, kad bi dignuo posudu kod kreditnoga zavoda ili banke, pa izplačio štivru, a dug bi banki izplatio, plačajući 6%na loto u 36 godina (amortizirao). Bogatiji puk, polag nječi u „Obrazi“ vole plačati občini 6% interesa, jer svoj novac ulože bolje, t. j. vaku iljvarske interese, što im na jednu ruku odobrava g. reformator.

Ako zbijala izposudjuje občina novac, to nije nikakvo čudo, kada i prima gotovu kapitala, koga po zakoni ne smije u drugo potrošiti. Da li pak izposudjuje novac, što ga slavno uprava občine n. p. ne razlikuje dnevnički pristedi, to vrlo dvojim i vrlo bi me interesiralo dozvati, koliko je takovih pristedija zadnjih desetak godina kapitalizirala.

I opet tvrdim, da nore štire nisu nikako u prilog (korist) Šironomu, što sam već prije napomenuo. Pak i kako tuncici g. sastavljač, to će morat biti Šironušniji kmeti hogatijim ga nekakvi spolovari, da na tjudj zemlji rose svoj pot za koš krunjira ili uborak pšenice! Ili zar će Šironušniji kmeti radi tjudje krivnje živili od milosti občinske blagajne?

Gosp. reformator tvrdi, da se nije onim, koji imaju mnogo prijašnje štivre, sada ništa ili vrlo malo dalo. To je „priješna neistina!“ Liepi ih je broj, koji posjeduju i preko 10.000 klastava občinske štivre, pak im se svejedno pastilo i sada Štivaru, ukoprenem nemogu ili nemore plaćati ni interes starih štivre. Da li se je u obče pravstvo postupalo kod dijeljanja nove štivre, to bi se moglo jedva onda reći, kad bi se sakupili po narodni sve pritužbe u ovoj stvari, kojih bi bila puna kužnjarina. Da se je zbijala nepravo dieblje novi štivri, možebit da bi znao na „Obrazi“ podpisani g. M. Š. Stogod kazati o pritužbi nekajih občinara prigodom one gungule nedugo u jednoj krčmi u Kastvu.

Neprije čini gosp. reformator, kad mi spočinje, da se osobito briňem za Halubje. Meni kao pravom Kastavčevu staroga kova leži na srcu cjeva Kastavčina od Učke do Rečine, jer to je moja rodna občina, koja mi je mila i draga, kao i slatka ispunjava mojku mi majku. Da se najviše bavim sa Halubjem, uzrok je taj, što se je tamo najgorje postupalo sa novom štivrom, tako, da su se i ljudi bmlili, kako čemo kasnije viditi.

Neka je na Halubju danas 100 ovaca. Kuda će one sada pasti? Gospodarska zadruga nedugo skriblja se, da i ove kod nas popravi, što je svaka hvale vredno, a sada njezin član ne mari više za njih ni za njihova pašnja, kad bi baš sada na Ricel i Opatiji vrgle liepi novac.

Opet tvrdim, da se je ljudje sililo štivrat. Evo dokazuh: Na Brežičih u Škape pišu se ljudje Štivrti omog brieg iškole, akopreno je Štivrenji pak ono mjesto odlično za porabu školske djece ili možebitnu gradnju groblja. Ism u kad su se ljudi odlučno protivili Štivrenju onoga brieg-a, odustalo se, što je možebit pozvano konju člunu, nadpisanimu na „Obrazi“. U Škapepiši Blažidi silo se ljudje Štivrat „Hravice dol“, koga je bližnje selo odlučilo ostaviti skupom imovinom, da mogu u njega putati blago na zrak. Istom kad im se reklo, da će se pozvati Brezona, da oni Štivraju, popustili su Štivrenji ljudi, što je možda poznato konju člunu, polispisanom na „Obrazi“.

Čeharini Bernasove Škapepiši sa Škapeom na čelu, koga podpis „Obraza“ nosi, protivili su Štivrenju njihove Škapepiše dok se nije počelo komunal občinarni drugi Škapepiši dlečiti i time prisilili i njih na prigradu, da ujim izpod brka drugi negrade.

Kastavčina, mjeseca maja 1894.

Poznato je, da je sadašnja občinska uprava uvela za halubajske strane geometra, poznatoga iz dobe tačelara, osobitog prijatelja barilce, koga da su carske oblasti, kako se čuje, radi nesposobnosti odustigli iz službe. Njemu nije občinska uprava odličela nikakve plaće, ved jedino postopek od Štivrenja, a on, što je stvar nasma naravskia, nastojao je, da sto više ljudi prigrade, pa makar i svetomeštučku crkvu, samo da mu natače više postotaka.

Prošle godine išli su župani halubajske strane prosvjeđivali na e. kr. kapetanat u Volosko radi Štivre. Iste godine diglo se preko 100 tamosnijih občinara, ter su išli rušiti ograde novih štivri, da je i sud imao s njimi posla. Dupače i u samom občinskem zastupstvu imaju ljudi, koji su se protivili novim štivram, koji su prigrade rušili i kao vodje rušenja tuženi bili.

Evo dakle gosp. reformator dokazah, da se je u ljudi Štivri stivrat! Kakov je to bio jednodnevni zaključak sjeđnici, kojim se meni u „Obrazi“ odgovara, kad ih je u občinskem zastupstvu i na samoj „Obrazi“ podpisali, koji su moje misli u stvari nove Štivre?

Koliko sam bio sretan sa svojim pokusnim primjerom o novoj Štivri, neka sudi sav svjet. Samo mi je žao, što nije naveo gosp. reformator taj eklatantan protuprimjer.

Da se je pred 50 ili 100 godina provela nova Štivra, kako je sada. Bili bismo mi sada onđe, gdje de da toliko godina bili naša djeca i unci, t. j. većina će ih biti bez posjeda, kako sam prije spomenuo.

Občina ne Štivra u Zametu tuhal, — veli gosp. sastavljač — već da prodava kamene. Nu ipak i tamo u blizini Zameta čini izumke, prodavajući tnto oko mora tudinace. Ako se ovako unapred ide, domala prodati će sve tnto od Kantride do Preluka tudinace. Kastavac neka ide u Lužinu!

Javna je tajna, da su se mnogi dobro podkožili zadnjih godinah baš sa občinskim tuhalom u Zametu. Kući su ga na novečeo, a prodali ga tuđincima na fortine.

Nije tomu ni godina dana, da se je u Štivrenju prodalo privatniku tuhal nad 600 klft. po 30 novč. koga priješa zastupstvo nje htelje prodati. Ovaj ga je par dana kasnije preprodao neobčinaru ne po 30 novč. klft, već po fortine i tako dobio koju hiljadicu, koja bi bila i puno občinske blagajne dobro došla. Zar se to zove „racionalno“ postupanje sa občinskim imatkom?

Kakogod se pitaju novi Štivri uzmne i razmotri, bilo ga gledišta občinske blagajne, bilo ga s gledišta ne posredne koristi občinara, na svaki način se mora doći do osvjeđenja, da su nore Štivre za našu občinu toča gospodarstvena operacija.

Onaj moj dopis, što sam ga napisao u cijenjenoj „N. S.“ br. 5. o. g. nije bio ni malo napisan iz zlobe, jer mi ne diše takvom duhom, niti iz nezrelosti, jer mi je na vratu dva put toliko godina, koliko gospodin reformator. Je li su pak moji navodi noviljani i netemeljni, toga mi on ne može kazati, dok prošlono ne dokaze. On dakako misli, da je samo on pozvan za sve, i da je samo on zrelo, valjano i temeljito, što iznadje izpod njegova pera.

Neka mi se ne zanjeri od strane slavnog občinskog zastupstva niti od gg. članova različitih občinskih odbora, da sam morao ovakovo kazati u interes občine i o litaru, što neće možda svakomu biti pravo ili draga. A slavnom občinskom zastupstvu usudjujem se priponutiti, da na laktu ne sluša onih, kojim je interes občine zadnja brigba i neka u buduću ne podpiše sajavnih obrana gosp. reformatora, komu ovaj odgovor ide na prvom mjestu.

Jedan občinar-posjednik.

Nepodpisani se dopisati na tiskaju.
Priopšljana se pisma tiskaju po 5
avđ. svaki rođak. Oglaši od 8 re-
dakcija stoji 60 nr., za svaki rođak
više 5 nr.; ili u službi opetovanja
za pogodbo sa upravom. Novci se
tluju postarskom naputnicom (as-
trogod poštala) na administraciju
„Naša Sloga“. Imo, prešimo i na
iliču poštu valje tođno osnažiti.

Komu list nadodje no vrijeme,
seka to javi odpravnosti u otvo-
renou pismu, za kojo se na placi
postarino, sko se izvana napisat:
„Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nasloga sve uskvarit“. Nar. Pos.

Razprava o sudstvu u Beču.

Dne 22. i 23. mjeseca maja raz-
pravljalo se je u carevinskom vjeću
u Beču o sudbenoj upravi. Malen je
naš list, a da bismo sve, bilo i u
kratko, spomenuti mogli, što su poj-
dini zastupnici rekli. Moramo se dakle
omeđašiti na to, da količ je moguće
pobilje izjavostima. Što se tice ovih
naših strana, navlastito Istra, neka naš
puk i tu vidi, tko je vješta, a tko ne-
vjera.

Dobro je ipak znati, da je česka
stranka i ovoga puta poslala u raz-
pravu najbolje svoje ljudi, koji joj
učinile čest. Zastupnici Slavik, Vá-
záš a t y i H e r o l d, tri poznata pravo-
znanca, ljudi od oka, žestoko ali stvarno
pobijali su neke naredbe ministra pravo-
sudstva, i tužili se kruto na način,
kojim se u nekim prilikama tumače zakoni.

Tako je na primjer zakon, da jo
slobodno štampati vjerno svaki govor,
što ga zastupnik naroda izreže u sa-
boru. Zakon ne propisuje, da zastupnik
mora baš da govoriti njemački, ili re-
cimo kod nas talijanski. Ali što bi se
u Beču govorilo drugačije nego li nje-
mački, to nedolazi u saborske brzo-
pisne zapisi, kao ni one, što se na
porečkom saboru govoriti hrvatski ili
slovenski, pak su zastupnici dočuli, da
se takovi govorovi pliene po novinah, i
kruto su se tužili, osobito Česi proti
tomu, a od hrvatskih zastupnika go-
vorili su Spinčić i Binkini; ovi ne baš
za same razprave, nego onda, kad su dne 25. maja Česi pred-
ložili, neka se prešno izabere odbor,
koj je prouči, koliko je onim postup-
kom povredjeno pravo zastupnika i
drugi zakoni, pak da izvesti care-
vinsko vjeće, koje bi onda imalo od-
ucići, i ako je potrebno zakon bolje
ustanoviti.

Zastupnik Spinčić govorio je
tom prilikom takodjer o tom, kako je
našim odaslanikom na saboru u Po-
reču, kad se njihovi govorovi neuveršuju
u brzopisne zapisi, i kako je po-
gibelj, da se onda radi saborskog go-
vora progone zastupnici sudbeno, kako
je to bio slučaj u jednoj pravdi ured-
nika našeg lista. Rekno jo, da se to
pitane mora riešiti u Beču, da narod
nereče, da ga led bje, odkud bi ga
imalo sunc grijati. Te besede, izre-
čene od čovjeka, koji je nedavno dobio
snako liep dokaz milosti Njegovoga
Veličanstva, duboko su se dojmile
mnogobrojnih slušajućih zastupnika.
Gовор тај доноси једно у цијелosti.)
A sada reći једно коју, kako je tokom
razprava o proračunu pravosudja u
našem pogledu.

Ministar pravosudje grof Schön-
born brao je vladu i pravosudje dne
22. t. mj. dugim, a valja reći liepim,
ali svejedno ne posve sretnim govorom,
proti navalama mladočeske stranke.

Na za naše odnoša izrekao je
ekom tega govora nešto, što nam daje
vrdu nadu, da će stvari za nas na
olje krenuti; samo ne treba susta-
ati na pol puta, nego zahtjevati svojo

po božjem i ljudskom zakonu. Mini-
star je rekao: „Još je bilo izjava, na
koje bih se rado osvrnuti, ali u kratko,
jer je vrijeđe poodmaklo; to su izjave
čestnih zastupnika iz dolnjih strana o
potrobnih sudovih.

Gospoda zastupnici: Dr. Gre-
gorič, dr. Ferjančić, dr. La-
ginja i grof Alfred Coronini, o
tom su i govorili i upita učinili.
Ministarstvo pravosudja naredilo je,
da se to obilno izpita, te je izvješće
o tom došlo i sada se razpravlja na
ministarstvu.

Oni se pravom tuže na nepriliku,
da porotnici ne razumiju obtuženikovog
jezika, i dužnost je skrbiti o tom, da
se te neprilike odstrane. (Dobro!
Dobro!) Ali to je moguće samo, ako
*se postigne valjano sastavljanje godiš-*njih listina, te će ministarstvo pravo-*sudja, dokle dosiže njegova vlast, u tom***

odrediti sve što može.“
Onda dalje kaže ministar: „Min-
istarstvo pravosudja nije nikad propu-
što ga za same razprave, nego onda,
kad su dne 25. maja Česi pred-
ložili, neka se prešno izabere odbor,
koj je prouči, koliko je onim postup-
kom povredjeno pravo zastupnika i
drugi zakoni, pak da izvesti care-
vinsko vjeće, koje bi onda imalo od-
ucići, i ako je potrebno zakon bolje
ustanoviti.

Iz toga će naši čitatelji uvidjeti,
da ako gdjegod koji nizi čuonik ne-
rabi s hrvatskim čovjekom hrvatskoga
jezika, jer nezna ili neće, tomu baš
ministar nemora biti kriv. Treba se
pritužiti, pak ako na pritužbu — ali
da je posve istinita — nedodje po-
voljan odgovor, onda se tu odluku
posalje zastupniku, jer zastupnici su
kao kontrolori, da gledaju, je li se
vlada i njegini plaćenici ponašaju po
zakonu ili ne.

Neke talijanske novine doneli
su brzojavnu viest iz Beča, kako je
njihov zastupnik dr. Bartoli go-
vorio nještan govor: „un discorso bri-
lante!“ Žalostna jim majka, kada su
ono brillanti, a nije nego staklo! Da
nam prostor lista dopušta, mi bismo
baš od rieči do rieči doneli onaj go-
vor, neka naši čitatelji vide, kolikih
je neistina ili izkrivljenih stvari onđe.
Nami se u istinu čini, kao da taj gospodin
zastupnik po cielu godinu sabira onu
novinu, koja se zove „Giovine Pen-
siero“, pak „zbuba“ skri, a što nije bilo,
niti će biti.

Ipak nešto, koliko možemo, do-
našamo, da se laglje razumiju odgo-
veri, koje je g. Bartoli dobio i
od ministra i od dr. Laginja, koji
je također „Istrinan“, makar to i
bilo žuhko Rovinjčanu-zastupniku.

Dakle g. dr. Bartoli tuži se,
da vlada hoće, da poslovini Talijane
(Ajoj, nekuni tako!), da kmeti neraz-
umiju hrvatski (Ta je još mastnija,
a tko čita „Slogu“?), a talijanski da
govore pravilno najviše njih i da se
samo tim jezikom služe. Samo „tudj“
odvjetnici i pravnici da pišu u raznih

slovenijskih jezicima (I tu g. zastupnik
računa, da je u Italiji, kada odvjetnike
kao Vitezica, Dukića, Trnaj-
stića, Laginja, Stangeria i
druge pravnike, koji su u Istri rođeni,
računa za tudjince). Hoće da u Pri-
moju bude samo jedan jezik kod
suda, a to da je pravi zemaljski jezik
Istre, to jest talijanski (Bum!). Talij-
ana da se gleda odaljiti od svih jav-
nih služba, jer da se poglavito za-
htjeva znanje jezika, a na sposobnost
da se malo pazi. Udara na onoga od
vlade, koji je sastavio pitanje na istarski
sabor radi premještenja tribunala iz
Rovinja u Pulu, jer da je tim Rovinj
nedostojno pogrdjen. Rovinj da je naj-
zgodnije mjesto za tribunal; ali se
svim tim da se ga hoće preseliti
Pulu, jer da je tamo središte „hrvatske
propagande“ (Ljudi božji, vi se jednoga
čovjeka bojite!). Napokon odgovara-
na ono, što je naš zastupnik dr. La-
ginja već skoro pred dve godine

govorio o Kaštelirskom procesu, te
stilo, a da nebi sudovom preporuči, te
neka vrše propise o porabi jezika, i
dili, dapače, da je sud bio milostiv, i
neka gledaju, da nebude prepiranja
drugih stvari, da nije istina. (Sve što
radi njihovog postupka. Nu opet, osim je dr. Laginja govorio o Kašteliru,
občenitih načinu, ministarstvo nemže
u pojedinim slučajih polučiti, da se
vrše propisi, ako mu nedodje bistra
pritužba naznakom mjestu, u kojem,
i vremena, kada se jo gdje povredila
jezikovna pravica.“

Iz toga će naši čitatelji uvidjeti,
da ako gdjegod koji nizi čuonik ne-
rabi s hrvatskim čovjekom hrvatskoga
jezika, jer nezna ili neće, tomu baš
ministar nemora biti kriv. Treba se
pritužiti, pak ako na pritužbu — ali
da je posve istinita — nedodje po-
voljan odgovor, onda se tu odluku
posalje zastupniku, jer zastupnici su
kao kontrolori, da gledaju, je li se
vlada i njegini plaćenici ponašaju po
zakonu ili ne.

Eto, koliko smo u kratko mogli
izeripljen govor gospodina zastupnika velikog posjeda Istre. Po njem bi čo-
vjak mislio, da je nami Hrvatom nikad
bolje, a sirotan Talijanom zlo, da nu-
može biti gore. Ali na sreću u istoj
dvorani, gdje je on govorio, bilo je u
obični Kastvu u Istri! Napokon se
zastupnik Bartoli obraća do ministra
molbom, neka gleda, da se Talijanom
pravica kroji.

* * *

Eto, koliko smo u kratko mogli
izeripljen govor gospodina zastupnika velikog posjeda Istre. Po njem bi čo-
vjak mislio, da je nami Hrvatom nikad
bolje, a sirotan Talijanom zlo, da nu-
može biti gore. Ali na sreću u istoj
dvorani, gdje je on govorio, bilo je u
obični Kastvu u Istri! Napokon se
zastupnik Bartoli obraća do ministra
molbom, neka gleda, da se Talijanom
pravica kroji.

Ministar pravosudja grof Schönb-
orn odgovorio je g. talijanskemu
zastupniku, da se nikako nemože po-
staviti na njegovo načelno stanovište,
da se u njegovim besjedama, da on, ministar,
neda g. Bartoli-u za pravo, da to-
bože sudbene oblasti pomažu Slavenom,
kako bi Talijane posluveli. Tamo (u
Primorju) govoriti svjet više jezika, to
dakle nije vladina uredba, nego vlasta

mora to stanje priznati. Da bi se samo
jedan jezik, i to talijanski rabio, to
se stalno protivi načelnu ravnopravnosti
i toga vlada nebi nikako mog-a pri-
hvati. I ministar da pozná nekoliko
Primorje, pak znade, da ako se i za
malo odaljši od mora, odmah nadje
čisto slavensko pučanstvo (Glasovi :
Tako je!), „Ja sam osoviđen, da znadu
i talijanski, ali jih je toliko, da toga
slavenskoga pučanstva nemože zatajiti,
ni reći, da neima prava na to, da se

pri sudovih neuzme obrira na njihov
jezik! (Glasovi: Tako je, dobro!) Gleda-
premještenja tribunala iz Rovinja u
Pulu, govorovi ministar, da baš još ne-
može reći da ili ne, ali svakako da
neće biti ni za mržnju Talijana, ni za
politiku, nego radi shodnosti, ako se
tribunal bude premješto iz Rovinja.

Kozi zna, kako su ministri naučni
govoriti, stalno je, da je taj odgovor
pljuska, kakove joj nisu dobili u Beču
oni zastupnici, koji se još i danas bave,
da je Istra talijanska zemlja. Nadalje
se iz ministrova odgovora daje stalno
razumjeti, da jo promještenje tribunala
iz Rovinja u Pulu odlučena stvar, i
ako no bude do koji mjeri, biti će
do koju godinu; tu se ne pita jedan
gradić, hoće li ili neće. Razlozi su za
Pulu, pak mirna Bosna, makar onđe
bilo, knje g. Bartoli reče, „središte
hrvatske agitacije“. Nije još bilo, nego
će biti, ako Bog dà, kada znigramo
kolo, kako se pristoji!

Kakov je odgovor dr. Bartoli
dobjeo od narodnoga zastupnika dra.
Laginja, i što je ovaj koristna
predložio za puk u poslovni sudbenih,
to ćemo izkazati našim čitateljem u
slijedećem broju „Naše Sloga“.

G O V O R

dra. M. Laginja, zastupnika seoskih
kotara zapadne Istre na carevinskom vjeću
u Boču, izročen dne 17. maja 1894. pri-
godom razprave o proračunu za ministar-
stvo poljoprjateljstva.

(Konac.)

O bčinske i zadružne šumе.

Budi mi dozvoljeno, da se taknem još
jedne stvari, koja je za zagajivanjem krasa
tesno spojena, a to je državni nadzor nad
občinskim i zadružnim šumama.

Drugom prilikom govorio sam o tom
obštruiru, pak me je veselilo, kad sam
kasnije doznao, da je dieolvanje vlastinih
službenika u toj grani javne uprave u po-
jedinih slučajevi nesto malo bolje. Ali još
ostaje mnoga želja neizpunjena. Taj nad-
zor je još uvijek prestrog, te se, obzirom
na mnoge i velike potrebe pučanstva, neda
uvijek opravdati.

Zakon, koj je nedavno izrašao, a gla-
sovan je proti volji svih zastupnika seoskih
občina, kojih se tihc, naime zakon o nad-
zoru nedržavnih šuma u Istri i o pokriću
dotičnih troškova, bio je po mojem čednom
mišljenju pravan, dakle pogreška, te ja mi-
slim, da pravo sudim, uko vam izrečem
moje osvjeđenje, da je izvršujuća vlast
sama nekoliko u neprilici, kako da izvede
onaj zakon.

On je bio već radi toga pravan, jer
čelići niz občina i občinskih zadružnih želi,
da svoje šume, ill bar dielove ističi poraz-
dile medju občinare, a to zato, jer u naj-
više slučajeva pojedinci u svojih malih
kmetinstvih neimaju šume, te po tom nji-
hove kmetinstve nisu neka ciljina, koja bi
imala biti. Nadalje uviđelo se je, da je
uprava šume u rukub pojedincu bez dvojbe
manje skupa, ali barem tako dobra, kao
kad je šuma skupna. Nepohitni dokaz, da
je to istina, daju nam takozvani „umejki“
(obraćeni pašnjaci) u Kastvu.

Bilo bi se dakle moralno pustiti u miru
taj gospodarstveni razvoj, i ju vas uvje-
ravam, da bi se onda mnogo koristnije
bilo moglo urediti upravu skupnih šuma.

Mjesto toga, zapričeju se, ne možda
od ovuda, nego ravno dolje, po koji korak,
što ga narod u tom pogledu učini.

Da spomenem samo razpravu, koja
već toliko godine traje o tom, hoće li dr-

u središnju upravu ljudi, koji potrebe puka poznaju iz života, koji dute za svoja sunarodnika, dajte prednjirava za vinarstvo, da se u svojoj vlastitoj državi možemo natjecati sa tujim vinom, dajte izdansku podporu za obnovu vinograda, dajte da javna uprava ima više života i da bude više puška; to su stvari, koje baš ne pišuši nitišne, ali mi to trebamo, vrlo trebamo. (Odobravanje).

Ako je hrvatski narod u Primorju mnogo godina skoro kao mrtav bio, to nije više tako; i ako zastupnici njegovi vrlo dobro razumiju, da bi bilo izgubljeno vreme ovđe govoriti o državnom pravu i o političkim slobosćima, koju se pitanja ovđe nikad neće rješiti, oni ipak razumiju isto tako dobro, da je svaka vlaže svake evropske države dužna, da svojim narodom osigura i olakšti barem uvjetne telesne životu.

Vlada bi se obzirom na Slovensko-Hrvatske Primorje morala ipak jednom postaviti na stanovište i cogito, ergo sum = mislim, dakle da jesam, i dobro bi imala zapamtiti, da će inače ovo pučanstvo punim pravom moći reći: Ti na me ne misliš, dakle ne obstojuši za me; nisi moja vlada, već si mi tudi! Rekao sam i spaslio dušu moju! (Živo odobravanje. Govorili su čestitaju).

Resolucija, koju preporučam visokoj kuci, da ju podupire i prime, glasi se:

"Posvita se c. kr. vladi, da posve točno izpiši gospodarstveno stanje se oskoga stanovništva u Istri i njegove se u gospodarstvenom pogledu, i da se poskrbi zato, da se dosadanje zlo, gdje ga jest, odvratni shodnim sredstvima, kuo na primjer tlu: da dopusti gojiti duhan, da podupre obnovu vinograda, uništenih od filoksere, da ponuđe poduzećem za razložno pivničarstvo i koristniju izvoz vina, da porazdeli državne šume, bez kojih se može biti, da daje joštinu vjeresiju za težake, da postavi takove javne službenike, koji su i u jezikovnom pogledu posve na svom mjestu u interesu javne uprave".

Dodatak. Resoluciju je na poziv predsjednika dostatno poduprta, te je posila na proračunski odbor, da ju razpravi i o njoj izvesti.

Pogled po svetu.

U Trstu, dne 30. maja 1894.

Austro-Ugarska. Važnije dogodjaje iz carevinskog vijeća, koji se tlocu pobliže naših južnih pokrajina, donašano na drugom mjestu. Ovdje nam je jošte zabilježiti, da je sada na dnevnom redu tiskovni zakon. Govornici raznih stranaka izjavile su proti novinarskom bilježu, koji leži na srcu ministru finanča, jer mu od toga bilježa ulaze milijuni u državnu blagajnu. Isto tako zagovaraju neodvisni zastupnici ukinutju novinarske kaucije, kojom se prieči slobodan razvitak novinarstva. Danas je imao klub sjednjene njemačke liceve vrlo burnu sjednicu. Radikalni zastupnici navališe na vladu, jer da očiukuju tobožja sa Slovinci u Koruškoj, da se nezauzimlje za njemačke napise u ulica u Pragu, i da se ne suprotstavlja protizidovskom gibanju. Premda su to same osvade, ipak obećane prisutni ministri grof Wurmbrand i dr. Plener, da će uvažiti sve te pritužbe.

Madjarski ministar predsjednik bio je posliednjih dana opetovo u audienciji kod kralja. Odatile zaključuju liberalne novine, da će biti prihvaćena vladina osnova o civilnom braku u madjarskoj gornjoj kući, jer da je ministar jedino o tom sa kraljem razpravlja, te da mu bijaše obećana podrška od strane dvora.

Srbija. Kralj Aleksander kani putovati u Carigrad, da se pokloni sultanicu. Njemu dolaze neprestano zahtvancice iz čitave kraljevine, što je ukinuo novi ustav. Te zahtvancice biti će bez dvojbe naručene ili poticau od vladinih pristaša, jer nije moguće, da bi se narod zahvaljivao kralju na tom, što mu je suzio slobodu.

Bugarska. Neочекivano raznio je brzovin iz Šonje štrom sveta vies, da je napokon pao sini minister predsjednik Stambulov. Knez Ferdinand

vratio se iz inozemstva kući, te jo odmah primio ostavku cijelog ministarstva. Na taj korak prisiliše kneza i Stambulova dogodjaji, koji su slijedili, nego li najveći mogućnik. Reč bi, da je knezu do toga stalo, da se izmiri sa osloboditeljem Bugarske, sa Rusijom i njezinim vladarom, pak da je tomu bila glavna zaprička nasilni Stambulov.

Rusija. O zarukah velikoga kneza r. slijednika sa njemačkom princesom vremje ovđe govoriti o državnom pravu i o političkim slobosćima, koju se pitanja ovđe nikad neće rješiti, oni ipak razumiju isto tako dobro, da je svaka vlaže svake evropske države dužna, da svojim narodom osigura i olakšti barem uvjetne telesne životu.

Vlada bi se obzirom na Slovensko-Hrvatske Primorje morala ipak jednom postaviti na stanovište i cogito, ergo sum = mislim, dakle da jesam, i dobro bi imala zapamtiti, da će inače ovo pučanstvo punim pravom moći reći: Ti na me ne misliš, dakle ne obstojuši za me; nisi moja vlada, već si mi tudi! Rekao sam i spaslio dušu moju! (Živo odobravanje. Govorili su čestitaju).

Resolucija, koju preporučam visokoj kuci, da ju podupire i prime, glasi se:

"Posvita se c. kr. vladi, da posve točno izpiši gospodarstveno stanje se oskoga stanovništva u Istri i njegove se u gospodarstvenom pogledu, i da se poskrbi zato, da se dosadanje zlo, gdje ga jest, odvratni shodnim sredstvima, kuo na primjer tlu: da dopusti gojiti duhan, da podupre obnovu vinograda, uništenih od filoksere, da ponuđe poduzećem za razložno pivničarstvo i koristniju izvoz vina, da porazdeli državne šume, bez kojih se može biti, da daje joštinu vjeresiju za težake, da postavi takove javne službenike, koji su i u jezikovnom pogledu posve na svom mjestu u interesu javne uprave".

Dodatak. Resoluciju je na poziv predsjednika dostatno poduprta, te je posila na proračunski odbor, da ju razpravi i o njoj izvesti.

Razgovor

medju Zvanetom i Matetom u nedjelju na mostu pred kafetarijom va Pazine. Zvanec. Glej, glej kumpare Mate, kako leto tamo va kamužovo kućo i van ž nje oni gladiuti svaki svojom palicom. Mate. Se je valja ča važalo.

Zvanec. Je počelo je dobro gojet za balatcione, ki te bit va dojdioši šetniane.

Mate. A zato oni tako teku od Kruške do Mraka i od Jeruda do Pilata.

Zvanec. Ja rekao šejor Pepo: o adešo o mai pija.

Mate. Ma neka je rekao, ja mislim, da naši ljudi nisu već slepi ni gljuhi; su mogli va teh sedam let vidit, dali je bolje bit s gospodom ali svojima brati.

Zvanec. E nebore, smo vidili ča su nam učinili gospoda kad su gospodari liča su nasi; da ti samo ponešto zbrojim (broj na prste): Plac kade se drvu prodavajo je bil erarski, su ga kupili, i za ga proširiti, su kupili još od Defara, su storili lepo bankino željezon i lepo novo vago, da nemore ujedan naše brižne kmete na peze slepit; su proskrbeli kucicu za pompe, a borme prvo je bilo tame drače i pompe su bite na kuseh pod škalunim; proskrbeli su va Pazine svaki mesec samanj, da kad nemore soldatom i profesorom prodat, da si moremo barem tako pomoći; su učinili lepetu cestu od železnice do Međari; su učinili nu polje lepu lokvu kako šternu; su leipo napravili komunjski kati puli starega Pazina, tako da se more blato ostavljati i da gre cista voda va kati; su stavili lepe parakara pod Mrakovu Stanciju, da se nebi brižnem kmetom, ki onuda pelfajo s blagom, zlo pripelito; a most sv. Josipa, kega su prvo gospoda kraljili kako stare brageše, su napravili, da neće ni za čljen ljudi fali; preskrbeli su ferale put vele crkve i do staciona, da moremo mi i drugi putniki lepo po škuron videt; su preskrbeli makine za škropit loze; su dali lepu pomoći za poljeput crkvo našeg sv. Mikule; placaju zajedno interes na veli dug, kega su Talijani prvo učinili, i još su dali van kmetom beći, da se oslobode od održeri. Naši muži su se trošili pametno al su i lepo šparali. A sada bi kraljici i šarenjaci ono raztepli ča su naši prišparali. Ter već govor, da te valje staviti muziku, a ja sam videl va Pazine nekadnajega ester od njihovih muzika. Tako dragi moj kralj! da ti nemorem svega natrobiti ca su nam mali muži dobra stvarili, neka nam Talijani nabrojio ča su nam učinili.

Mate. Ča te ni nabrojiti, kad dobrega nijam ča, a zlega desti, tr ne zelim ni čut, ač bi mi se valje stežkalo; ti si desti nabrojili koliko su nam naši ljudi dobra učinili, ali nisi sve, kako nemoren ni jast, zač je kratko vreme do maše, ju te po poluvlju i štiman, ali ja još već štiman ona, da naši ljudi s nama govore po našu i nam sve tako pišu, kako ti je bilo prvo? Nebore sve talijanski kako na Rime; ku si razumeš, ali ne bi bilo, ali budi, ali ne bi bilo, lager od gospodina stat, zač bi tekli? "ra vija moštro de ščavo ka ti spuci".

Zvanec. Prava je to istina, ma kad su balatcioni negovore tako, nego ti lepo

stavi roko na rame, kako da će ti bit za šantula kod bermanja, i lepo s tobom govoriti po hrvatski kako da med liže, a pak kū nemore tako upravit, pak počne straši s petacijoni, i ku to ne pomore, pak naprijuk fukine i gladuti i oderuho, da nam straše i priete, da te nes potuć, aks s gospodom nebalatom. Mate. Samo to, po Matetu, ako neće drugo neka si pred oči stavi svaki prvo nego gre balotat, i neka dobro promisl zač oni tako strahom sile, da se mora za nje balotat, da jim nešto drugo premi, a ne dobro za nas, pak paša ka vira ako će počik nadak za nje balotat.

Zvanec. Sram budi svakega muža našega zajika i naša krv, ki bi to učinil; ni dostojan imena kega nosi, i kako je rekla Katarina, takov meritā, da mu žena brageše obuće i nosi.

Mate. Tako da bi ne, kako je takoveva va Pazine; iman i ja jednega brata va Pazine, ki je pozabil kade se je rodil, i na svoje roditelje, ki nisu znali ni beseđe talijanski.

Zvanec. Ni samo tvoj brat nego jih je još, ali da bi znali, kako jih se za tabarom Talijani rugaju, po moje griešno duso nebi jih poslušati, nego bi držali za svoje ljudi; jim govorite: "i žđavi, noi kapišo kōš kē vol dir nacijon a poveri makaki i špreca la propria nacijon, ma laša, bašta ka i ne ajula, perkti ti ţe ţe no čapemo kvalke ščavo, ţe inutile ke feno, njanke partito per votar".

Mate. Vero dunque moru veselo poč, kad jih se i sama gospodru rugaju i jih za makake držijo.

Zvanec. Bog jih razsvitili pamet i da bi s krijeve puta na pravega došli, ač vero ako budu nam škodili, če i sebi, a naša nebude sramota nego njihova pred Bogom i pred svim ljudi.

Mate. Hodmo kume va crkvo, smo se dosta načakuli, i pomolimo se za sve naše prijatelje i nopravitelje, da bi svi izrodi i progontelji naši, našega i svoje vlastitog zajika od Saula postali Pavli.

Zvanec. Amen, usliši nas Bože!

Franina i Jurina

Fr. Vero, da misle pazinski kraljeli i šarenjaci storit predsjednika slavnega tovarškega društva za deputata i ašora va Porede.

Jur. Keda se namoti i kada budu malo zdržani vrrata svetoga Frančiška va Porede.

Fr. Vraga blago ma jo tusto; zadnji kušeti bit će počeni na račnu, a prvi na žvacet; oltis i čmar da to nadot. Jur. Ča to doš, kakovo blago?

Fr. Ča neznač, da to se nedolju skupit šarenjaci i prodani su nekoj salo va

Zvanec. Da to se konfliktat kako to nas

Fr. da drugo ščitljivano rihlat. Za tu feštu

da su proskrbeli onoga pulica, ki jo

tuči nego on pred 10. lat.

Jur. Sam kariož znat, u kom jeziku te govorit, da se budu razumom;

Fr. Oni iz Pazina po talijanski, a oni iz Piôna i Prîva po našu. Ovi vanjski

doček učili se od pulica za žoldnjin.

Jur. A očarli ki na placo ljudi love?

Fr. Njim te dat rep i kopita.

Jur. A glavino?

Fr. Te ju posolit za feštu potlo balota-

ča ojoni.

Različite viesi.

Iz Beča brzojavio nam je jučer dne 30. t. m. prijatelj koliko slijedi: Prekjucor podnesli su Vaši dični za stupnici dr. Laginja i prof. Spinčić sa drugovim u carevinskem vjeću odriješiti upit na cesarsku vladu gledje gimnazije u Pazinu, a učer zatražio od

vlade, da se opet smjesti domobranski batalijun u gradu Pazinc.

Upravno sudiste ukinulo je jučer odluku zemaljskoga odbora u Poreču, kojom nije htio prisiliti poreznu občinu Draguć, da plaća mjestnoj občini Buzetu skupnou občinsku troškovu.

Spinčićeva stvar — narodni dobitak.

U posljednjem broju našeg lista javili smo bez ikakova tumača vies, da je Njegovo Veličanstvo naš premilostiv cesar i kralj, narodnou zastupniku g. prof. Spinčiću doznačio mirovnu godišnjih tisicu forinti, i to sve od onog dana, od kud mu je profesorica plaća bila obustavljena, to jest od 1. travnja 1892. unapred.

Nećemo ni danas da pišemo tumač o poznatoj stvari g. profesoru Spinčiću, o kojoj se je toliko govorilo i pisalo, ne samo kod nas i u svim zemljama hrvatskoga naroda, nego i u novinama cijelog Europe. Nećemo ni danas da pišemo tumač o poznatoj stvari g. profesoru Spinčiću, o kojoj se je toliko govorilo i pisalo, ne samo kod nas i u svim zemljama hrvatskoga naroda, nego i u novinama cijelog Europe.

Ovdje samo velikom radošću utvrdjujemo, da je cesar i kralj popravio što su drugi pogriješili, i da je prof. Spinčić, a s njim cijeli hrvatski narod previšnjom rješitvom dobio slajnu zadovoljstvu.

Mi smo ujek narod učili, da vlada

robita može popraviti, što se pojedincem kriva dogodi, pak bilo to i nehotičnom krovom uporabom zakona. Naša naučna obština se je u jednoj od najtežih naših vrigah. Zato kličemo i pozivamo hrvatski i slovenski pulk Istre neka iz dina sreća uzkljukne gromoviti: "Živio!" svomu uživljenumu cesaru i kralju, i neka se s nari veseli i čestita narodnom praviku, svomu zastupniku i junakom braćitelju puka g. profesoru Vješlju i Spinčiću!

Pomoći tučom unesrećenim. U jednici carevinskoga vjeća od dne 26. t. m. stavlili su zastupnici Laginja i Spinčić sa drugovim slijedeći prešni predlog:

"Visoka kuća neka izvoli začakljući: Pozivlje se c. kr. vladu, da poduzme potrebite izvide o školi, koju je prouzročio prolomi oblaka i tuča u prvoj polovici mjeseca maja 1894. u Istri, napose u sudbenih kotarima Pazin, Buzet i Vodnjan, te da učini potrebite korake za ublaženje nevolje, koja je nastala tučom i povodnjom".

U formalnom obziru predlog se, da se ovaj prešni predlog izvrši, napose učini putem potrebne obrazloženja: U jednici carevinskoga vjeća od dne 26. t. m. stavlili su zastupnici Laginja i Spinčić sa drugovim slijedeći prešni predlog:

Dr. Laginja. Spinčić. Blažinski. Dapur. Dr. Klaić. Elim. Sunček. Dr. Blažek. Vošnjak. Dr. Sláma. Formanek. Breznovský. Dr. grof Kaunic. Perić. Dr. Gregorić. Dr. Kužel. Dr. Vašatý. Hajeck. Dr. Gregorec. Dr. Brzorad. Dr. Butat. Dr. Vrňák.

Zatim podupire zastupnik Laginja prešni predlog slijedeći obrazloženjem:

Visoka kuća! Tečajem ovoga mjeseca

bijahn nekoje strane Istre od unistjućeg nevremena posjećene. Prolomi oblaka i tuča prouzročio do napada na zutne škole osotio u kotaru Pazin, pojmenice u istimenoj mjestojnoj občini, zatim u sudbenom kotaru Buzet i džamijoticu u kotaru Vodnjan, napose u selu Čabarci.

Ako se pomisli, da je onaj puk prošlog ljeta radi izvaredne srušne mnogo tripla nedobiv žalibice nikakve pomoći, te da bijaše opet sada tim unesrećen, što mu je unisteno život, tad je luhko pojmiti njegovu nevolju. Visoka kuća običaje u ovakvih slučajevih glasovati za prešnost predloga bez obzira na stranke. Molim dakle, da se izvoli glasovati i za prešnost mog predloga, da te se o tom stvori zaključak.

Na to bijaše proglašen predlog prešnim i odmah uručen proračunskom odboru.

Interpelacija zastupnika dra. Laginja, prof. Spinčića i drugova. U jednici od dne 26. t. m. podneseno naši zastupnici na carevinskou, vjeću interpelaciju na ministru predsjedniku u poslu organizacije mjestnih občina u Istri. Interpelaciju dočeli smo u budućem broju.

Iz Pazina pišu nam 90. t. m. Izbori za upravno vjeće ovđešnjene porezne občine su pred vratima. U toku dojdućeg tjedna će se odlučiti, da li će upravljati poreznom občinom pazinskom zastupniku našemu, koji su se po mogućnosti trudili za poboljšanje materijalnog stanja našeg kmeta, a uz to ne zanemarili grada Pazina, ili da doči na kormilo ljudi, kojim je prva briga talijansko — a naš kmet samo za to, da plati — i šuti! Protivnica stranica agitira silnom bukom; straši, da će navaliti kamenjima na naše birače kad bi došli na biraštvo! Da je Pazin talijansko mjesto, ne bismo zamerili im toliko, ali da ljudi hrvatske krvи proti svojoj braći onako pozupaju, jest neoprostivi grieħ. Isti glasoviti

"Taljani" žive ponajviše od novega našega seljaka, kao zanatnici ili dučandžije (botegari). Kad nebi naš seljak pohađao njihovih prodajaonica, kad ih nebi pozivao u svoju kuću na djelo, morali bi ići "trbulom za kruhom".

S toga preporučamo našim ljudem, da paže dobro: tko će od pazinskih zanatnika i botegara odati svoj glas krnjelom i šarenjakom! Takvih se zatim ne pozivaju više na djelo, a njihovih prodajaonica treba se ugibati. Pazinski trgovac puk kažemo ovo: držite se Taljana, ali znajte dobro, da će doći dan plaće; doći će ura kad se budekajat, što ste jednom dizali kostanj iz Šeravice za talijanskog gospodu. Spomenuti moramo još, da svu agitaciju protivne stranke vodi muž, koji bi morao biti najviše nepristran; muž o kojem se je već mnogo u novinah pisalo, u istarskom saboru i u carevinskom vječu govorilo! A zaštitnici njegovi?! Fliko vremena čete ga još držati na onom mjestu, gdje je na školu pučaustva, a nikom na čest.

Naknadni izbori za istarski sabor C. kr. namjestništvo u Trstu razglasuju u troječnim proglašenjima, da će se dne 26. junija obaviti naknadni izbori za zemaljski sabor Istru, kako gledi: za grad Piran jedan zastupnik, za gradove Motovun, Buje, Vižinada i Oprtalje — izborni mjesto Motovun — jedan zastupnik i u gradu Rovinju jedan zastupnik trgovčko-obrtničke komore.

Kako je poznato vrše se ti naknadni izbori za ona zastupnička mjesta, koja ostaše izpraznjena položenjem mandata ge: Amoroza, Costantinija i Fragiacoma.

Glavna skupština političkoga društva „Edinstvo“ obdržavati će se u nedjelju dne 10. junija u dvorani „Mally“ (ulica Torrente) u 10 sati u jutro sa sljedećim dnevnim redom: 1. Nagovor predsjednika, 2. Izvješće tajnika, 3. Izvješće blagajnika, 4. Predlozi i interpellacije, 5. Izbor novoga odbora. Upozorujemo naše izvanjske prijatelje, da će biti dan pred tim, t. j. u subotu dne 9. junija na večer u kazalištu „Fenice“ koncert na korist družbe „sv. Cirila i Metoda“ te bi mogli prisustvovati koncertu ako dodju am u subotu posle podne.

Koncert na korist družbe „sv. Cirila i Metoda“ biti će dne 9. junija na večer u kazalištu „Fenice“ sa vrlo bogatim programom. Sudjelovati će na koncertu glasoviti slovenski operni pjevači Trtnik, dva pjevačka zbora, dramatički odio našeg Sokola i glasba. Pobliže o tom u budućem broju.

Proti glagolskoj liturgiji. Pod tim naslovom čitamo u jednom ovđašnjem židovskom listiću izvadak iz talijanskog, strogo katoličkog lista „La civiltà cattolica“, koji, piše u zadnjem svojem broju proti: „slavopisni slovenske liturgije u Istri i u Primorju i u Dalmaciji“ kaže medju ostalim da: „Neka vrstilički bogosljedja (anarchia) biesni amo tamu u onih biskupijah“. Nejamajući pri ruci taj list, koji širi tako krasno „katoličku prosvjetu“ — dakako talijanski — ter znajući, da nebi htio slušati poduke naše, t. j. lista, koji zagovara i brani „liturgičku anarchiju“ u ovih naših pokrajinih, molimo talijanske katoličke liste, kako što je „Il Popolo“, „L’Eco di Litoride“ itd., da bi svoga „čestitoga“ druga poduciči izvolili, kako se neštinom te izvrćenjem itd. nesirli ni Židovsku, a kamo li katoličku prosvjetu. Mi nepredpostavljamo u njima toliko nepristranstvo, da bi se mogli pravedno zauzeti za našu crkvenu povlasticu, koju nam dopitaše il priznaše najveći rimski pape, a medju njima i slavno vladajući Lav XIII., ali jedno imademo od njih pravo zahtjevati, a to je, da uzmu u obrambu naše i njihove biskupije, koji ne-dopušćaju valjda biesni liturgički bogosljedja u njihovih biskupijah. Blazeni ti talijanski katolički listovi, koliko li se Židovsita u njihovih stupcima nesakriva!

O Hrvath u Istri piše glasoviti francuzski list „Journal des Débats“ doslovec slijedeće:

„Kad se u Francezkoj govorio o Trstu i Istri, nekako su naravni mudi ili identističke revendikacije i mudi se, da su svi stanovnici ovih austrijskih pokrajina skloni dati se u zagrijaj susedjima s juga-zapada. To je pogrišno.“

Talijanski element ne sačinjava ni izdaleko čitavo stanovništvo pokrajine. Uverljost Istre sadrži veliki broj slovenskih stanovnika — Hrvata — koji slijedeći primjer svoja dalmatinsko braća, spremaju se, da talijanski otmu, što njim je ova otela bila. Poviest ove očajne borbe sјajno je opisana u jednom brošuru, što ju je u Zagreb izdao gosp. Dinko Politov, glavni urednik „Obzora“, velikog glasila reven-

dikača jugoslavenska. Osobe, koje se zanjuju završocim pitanjem narodnosti u Austriji, naši će u ovom zanimivom djelu podpuniti i točnih obaveсти.

U udaljenosti, u kojoj smo, težko nam je ovim završenim pitanjem posvetiti svu dostojnu pažnju. Pomišljajmo li pak, da se u ovoj strani Balkana spremaju preobraćenje velikog diela Europe, mi nemožemo ostati dubli u vapaj ovih jakih naroda, koji se bore, da suprotstave nasilju, kako moguće narodnosti svoje proti njemačkoj poplavi.“

Razpisana mjeseta činovnika zemaljskog odbora u Poreču. Po novoj organizaciji činovništva zemaljskog odbora, prihvadenoj u zadnjem zasjedanju sabora u Poreču, popuniti se imaju sledeća mjeseta činovnika zemaljskog odbora:

1. Pristav pisarna X. plat. razreda; 2. dva kancelari XI. plat. razreda; 3. ravnatelj računovodstva VIII. plat. razreda; 4. prvi preglednik računovodstva IX. plat. razreda; 5. drugi preglednik računovodstva IV. plat. razreda; 6. oficijal računovodstva X. plat. razreda; asistent računovodstva XI. plat. razreda; 8. blagajnik IX. plat.

Plaća ovih činovnika jednakna je sa državnimi činovnicima istog plat. razreda; godišnji doplatci za činovnike pod br. 9, 4, i 8 iznosi 400 for. 300, za one IX. i X. plat. razreda for. 200, a za XI. plat. razred for. 150.

Moliteli za računovodstvo i blagajnu moraju dokazati, da su svršili višu gimnaziju ili višu realku ili ovim jednaku školu i da su potoljali izpit iz računovodstva, dočito blagajne; oni su mještane u piajničkoj treba da dokazuju, da su svršili nižu gimnaziju ili realku. Blagajnik valja da položi kauciju, odgovarajući godišnjoj placi.

Moliteli za računovodstvo i blagajnu moraju poslati zemaljskom odboru u Poreču do konca junija 1884. Dokazati valja molitljom i poznavanju jožika. (Kojih? Op. ured.)

Javna dražba držati će se u župnom stanu u starom Pazinu za popravak i poljepšanje one župne crkve i to u petak dne 15. junija t. g. u 10 sati prije podne. Saz proračun radnje iznosi 3034 for. 61 nyč, nu potrebni kamen i ostali materijal nalazi se u vediš dijelom pripravljen. Upozorjuju se na to naši graditelji i poduzetnici.

Koncert čitaonice i pjevačkoga društva u Boljuncu nebijas obdržavan prošle nedjelje radi nepovoljnog vremena, te bijasne odročen na neopredjeljeno vrijeme.

Službe učitelja razpisane su u političkom kotaru putjicom: a) nadučitelja III. vrsti na jednorazrednici pučkoj u Juršići; b) ravnajućega učitelja na jednorazrednici u Madulinu i c) ravnajućega učitelja pučke mješovite jednorazrednice u Altini. Nastavni jezik jest hrvatski, a talijanski obvezati predmet. Natjecatelji moraju također biti usposobljeni za naknadno poučavanje u vjerovanju. Molite valja poslati c. kr. kot. školskomu vječu u Puli propisanim putem u teku 4 tjedana.

Mjesto lučbenog pristava. Zemaljski odbor za Istru u Poreču razpisuje natječaj za mjesto lučbenog pristava na gospodarskom zavodu u Poreču. S tim mjestom skopčana je plaća od for. 1100 i pravo na dva petgodišnja doplatku od for. 10. te aktivni doplatak od for. 200. Moliteli valja da dokazuju: 1. dobu i zdravlje; 2. koje su svršili nauke i dosadašnju službu; 3. podpuno poznavanje praktičke kemije (tuce) za gospodarstvo, te sposobnost, da mogu početku tega predmeta podučavati; 4. podpuno poznavanje talijanskog jezika i eventualno poznavanje drugih jezika (Kojih? Op. ured.); 5. austrijsko državljanstvo. Mjesto popuniti će se definitivno nakon 1 godine službe. Molite treba podastrijeti zem. odboru u Poreču najdaje do 15. jula t. g.

Občinski izbori u Dubrovniku. Ovih dana svršili su občinski izbori u najčešćem hrvatskom gradu, u dijenu našem Dubrovniku. Izbori ti obavjeni su kao što se obično u Še kod nas u Istri u onih občinali, u kojih imade koja Šaka Talijana ili Šrenjaka. U Dubrovniku složiće se Talijanska sa Šrbima proti urođenikom Hrvatom. Eto kako su se u Istri izbori. U III. tisuću glasovalo je 807 izbornika, t. j. 475 Hrvata i 332 srbo-talijanaca. Pa što mislite, tko je predobio? Tako drugi nego li srbo-talijanasi, koji su, imajući komisiju u svojih rukama, jednostavno uništili 200 hrvatskih glasova. Tako se je postupalo i u II. i I. tisuću i tako su došli zdržani srbo-talijanski blizanci do „sajne“ pobede, tko neće, ako Bog dade, dugo uživati — ako imade još zakona i pravde na svetu.

Grom udario u ladju. Iz Baške javlja nam, da je udario grom u ladju Franu Magašiću iz Baške blizu Postira.

Škole imade gospodar ladje okolo 50 for. a druge nesreće nija Bogu hvala bilo.

„Prilog“. Današnjemu broju dodan je „Prilog“.

Listnica uredništva.

G. dopisnikom iz Opatije. Prijedloge itd. Strpiti, te jer smo radi prebilnosti gradiva morali izostaviti kojata, kamo podlistak itd.

Štrečaljke i sumporužjače za trte inžinira Zivic.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste

dobit će se u uvjek u skladnici tvrđake

Schivitz & Comp. (Zivic i drug.)

Via Zonta broj 5 u Trstu.

„Kupi kod kovača nipošto kod kovačića“, kaže stara poslovica.

Ovi mogu punim pravom na moj zavod upraviti, jer jedino tako velika trgovina, kamo je moja, imade razprodajom ogromnih vrstih tvari i drugih predušnosti, jesušne trkovatu, kokoju moraju konačno kupom koristiti.

Krasne usorke privatnim narudžnikom žanjem bađava i franko. Bogate knjižne usorake, kakvih jošte nebjije, za krajato nošniranje.

Tvari za odiela.

Pervijen i doskaj za visoko svećenstvo, propisane tvari za odiela za c. kr. članovale, votivne, vatrorgase, Šekalaze, pokrivača za bijardi i druge stolove, pokrivača za kokoju, tvari za lovačke kapute, nepromorene tvari za pranje, plăide za putnike od f. 4-14.

Vredne cene, poštene, trajne čisto vruće suknjene tvari, no jedino otvaralice, koji su vredni jedva krojače plăide, proporučuju

Joh. Stikarofsky, Brno (Austrijski Manastor).

Najveće skladiste blage vredno pol. mil. for.

Raznopršljiva samo pouzdanost!

Dopršaj: njemački, madarski, češki, poljski, talijanski, francuzski i engleski. 24-17

Sve strojeve za gospodarstvo.

Osobitosti prodaje jedino tvrdka Ig. Heller TIESAKA ZA SJENO, SLAMU I SLAGANJE raznih sastava

HIDRAULICKIH TIESAKA

diferencijalnih vinskih tiesaka — sprava za samleti masline, buhači itd. Nove štrečaljke proti mildevu Vermorel-ove vrsti, samordadne štrečaljke proti mildevu sa bakrom pomoći zračne sialjke. Sprave za grijanje vina, kuhanje, za triebljjenje grozdja, za sušenje voća i povrća. Trebionike kuruze, triere, mlatila, mline za dišenje žita obične. Lievano ili izradjeno željezo za svakojaku strojeve itd. sve uz najjeftinije cene i pod najpovoljnijimi uvjeti posilju uz jamstvo i na pokus

I.G. HELLER, WIEN

2/2 Praterstrasse br. 49

Bogato ilustrovane kataloge sa 192 stranice u talijansko-njemačkom i hrvatsko-njemačkom jeziku šalje na zahtjev odmah bađava. Traži se preprodavacce. Upozoruje se na patvaranje.

20-8

Bećke srećke po 1 krunu.

Vučenje već 12. jula.

5 glavnih dobitaka po

10.000 kruna.

Srećke preporučuju: Gius. Boiaffio, Aless. Levi, Mandel & C., „Il Mercurio“, Girolamo Marufo, Ign. Neuman, Marko Negri i Enr. Schifmann.

Tiskara Dolenc.

DOMINIK LUŠIN

u Kopru

proporuči veliko svoje skladiste raznovrtnog lica, kamo: greda, dasaka, murala, duga, te fakule, opuka, vrapa, pleska itd. Naruči ovršava točno i po najnižem cijenu. 24-10

Teodor Slabanja

Srebrnar u GORICI (Görz) ulica Morolla 17. preporuči se preč. svećenstvu za izradjeno crkvenog posuđja i oruđja iz čistoga srebra, alpacu, mjeđu, kamo: moštrance, kaleža itd. alpači, mjeđi, kamo: moštrance, kaleža itd. običnih. Stare predmete pravljiva, te ih uognjivo posrebrni i pozlati.

Da si uzmognu i mojne imućne crkve nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti će se na želju preč. gospode nabavljaju vrlo povoljne platežne uvjete.

Illustrirani cimic Šalje franko.

Šalje sve predmete dobro omotane sa poštarnom frauku! 24-10